

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en sjunde tilläggsbudget för 2020

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den sjunde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 (RP 192/2020 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en sjunde tilläggsbudget för 2020 (RP 192/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av den sjunde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 (RP 192/2020 rd) (RP 216/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Utskottet har sambehandlat propositionerna och ger ett enda betänkande om dem.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionerna har utskottet behandlat följande motioner: TBM 28—30/2020 rd. En förteckning över motionerna ingår som bilaga till betänkandet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den sjunde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 ökar anslagen med cirka 1,5 miljarder euro och minskar de ordinarie inkomsterna med uppskattningsvis 341 miljoner euro. Det är fråga om höstens så kallade normala tilläggsbudgetproposition, där bland annat inkomst- och behovskalkyler justeras, och där ingår dessutom utgifter som föranleds av coronavirussituationen.

Det föreslås att kalkylen över skatteinkomster sänks med sammanlagt 68 miljoner euro, vilket föranleds av sänkningen av prognosen för skatten på förvärvs- och kapitalinkomster (-155 miljoner euro) och av höjningen av intäktskalkylen för skatten på arv och gåva (47 miljoner euro) och för bilskatten (40 miljoner euro). Även kalkylen över inkomster av blandad natur sänks (-273 mil-

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Pääloukka 28

joner euro), främst på grund av att avkastningen av Veikkaus Ab:s penningspelsverksamhet minskar.

De största anslagsökningarna görs i statsandelarna till kommunerna för ordnande av basservicen (750 miljoner euro), tidsbegränsat kostnadsstöd för företag (410 miljoner euro), tryggande av servicenivån inom kollektivtrafiken om coronaläget pågår länge (111 miljoner euro), anskaffning av vaccin mot covid-19 (90 miljoner euro) och det egentliga utvecklingssamarbetet (50 miljoner euro, varav 24,5 miljoner euro riktas till humanitärt bistånd och 5 miljoner euro till Världshälsoorganisationen WHO:s arbete mot coronaviruspandemin i utvecklingsländerna).

Tilläggsbudgetpropositionen innehåller också beställningsfullmakter för Försvarsmakten (sammanslagt ca 1 miljard euro åren 2020—2028) och Gränsbevakningsväsendet (240 miljoner euro för anskaffning av två utsjöbevakningsfartyg, för vilket det också föreslås en anslagsandel på 120 miljoner euro) samt en höjning av investeringsfullmakten för Senatfastigheter (30 miljoner euro). Dessutom kapitaliseras bland annat Ilmastorahasto Oy (300 miljoner euro) och universitetet (33 miljoner euro).

Den sjunde tilläggsbudgetpropositionen för 2020 ökar statens behov av nettoupplåning med cirka 1,8 miljarder euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 19,7 miljarder euro 2020. Statsskulden beräknas i slutet av 2020 vara omkring 126 miljarder euro, vilket är cirka 54 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen (förslagsanslag)

Under momentet föreslås 750 miljoner euro i tillägg av engångsnatur. Syftet med tillägget är att lindra de utmaningar inom den kommunala ekonomin som beror på coronapandemin och att ersätta bland annat anknyttande testnings- och spårningskostnader.

Anslaget styrs till kommunerna via statsandelssystemet, och därför ändras lagen om statsandel för kommunal basservice så att statsandelarna för kommunal basservice ökas med 400 miljoner euro för 2020. Av tillägget riktas 128,7 miljoner euro till kommunerna enligt invånarantal och 267 miljoner euro i proportion till den utdelning av kommunalskatten som tillämpas vid skatteredovisningarna för skatteåret 2020. Dessutom anvisas 4,3 miljoner euro enligt antalet kommuninvånare

Betänkande FiUB 26/2020 rd Huvudtitel 28

i åldern 13—15 år för att ersätta kostnaderna för anskaffning av munskydd till elever och studerande. Statsandelarna höjs dessutom med 350 miljoner euro för att ersätta kostnaderna för tester som utförts för konstaterande av coronavirussmitta och kostnaderna för spårning av smittkedjor (FvUB 20/2020 rd — RP 207/2020 rd).

Utskottet anser att stödåtgärderna är motiverade, eftersom de tryggar förutsättningarna för att ordna basservice och minskar behovet av ekonomiska anpassningsåtgärder i kommunerna, såsom permitteringar och uppsägningar av personal. Det är också viktigt att höjningen med 400 miljoner euro fokuseras (267 miljoner euro) på att kompensera kommunerna för förlorade skatteinkomster, eftersom epidemin har försvagat den kommunala ekonomin särskilt genom att kommunal- och samfundsskatteinkomsterna har minskat. Utskottet anser det också motiverat att en betydande del av ökningarna i euro riktas till de största städerna och cirka en tredjedel till kommunerna i Nyland, där det förekommit flest smittfall. Om man ser till invånarantalet kommer emellertid alla kommuner att få en betydande ökning av statsandelen.

Utskottet påpekar att coronaepidemin har mycket olika konsekvenser för enskilda kommuner, men genom förfarandet med kalkylerade statsandelar kan man inte vara säker på att ersättningarna motsvarar de faktiska kostnaderna. Följaktligen är ökningen av statsandelen för vissa kommuners del större än de merkostnader som coronaviruset orsakar. Kommunernas behov kunde beaktas bättre i statsunderstödsförfarandet, men behandlingen av ansökningarna skulle då vara administrativt tungrodd och dröja länge så att den skulle vara slutförd först en bra bit in på 2021. Därför har man stannat för att höja statsandelarna, varvid tilläggsfinansieringen blir tillgänglig för kommunerna redan innevarande år.

Utskottet anser att förfarandet i denna situation är ändamålsenligt, men betonar att det härefter är motiverat att i stället tillämpa en kompensation som baserar sig på faktiska kostnader. Det är också viktigt att kommunerna använder de extra satsningar de fått till de åtgärder som de är avsedda för och att kommunerna ser till att basservicen är av hög kvalitet och räcker till.

Utskottet konstaterar att den tillfälliga tilläggsfinansiering som beviljats på grund av epidemin inte undanröjer de strukturella problemen inom den kommunala ekonomin. Det är en utmaning att anpassa sig till tiden efter coronakrisen och en normal finansieringslinje. För att stärka sin ekonomi måste kommunerna därför genomföra strukturella reformer som förbättrar produktiviteten, genomslaget, sysselsättningen och ekonomins hållbarhet på lång sikt. Kommunerna måste också sträva efter att skapa sådan livskraft och ekonomisk aktivitet som ökar skatteinkomsterna och minskar bland annat utgifterna för arbetslöshet.

34. Statsunderstöd till sjukvårdsdistrikten för kostnader till följd av coronaviruspandemin (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 200 miljoner euro för att täcka kostnaderna för vård av coronapatienter, beredskap inför pandemin och förvärv av lös egendom (bl.a. skyddsutrustning) samt sjukvårdsdistriktens eventuella underskott på grund av coronavirussituationen. I den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 anvisades ett anslag på 200 miljoner euro till sjukvårdsdistrikten, men redan då gjordes bedömningen att det inte kommer att räcka till för sjukvårdsdistriktens kostnader för coronaepidemin.

Betänkande FiUB 26/2020 rd **Huvudtitel 32**

Utskottet anser att tillägget är motiverat, eftersom epidemin har ökat sjukvårdsdistriktens utgifter och dessutom minskat sjukvårdsdistriktens inkomster när icke-brådskande vård har skjutits upp och avgiftsintäkterna därför uteblivit. Enligt utredning var nivån på elektiv vård 50—85 procent av det normala i våras. Senareläggningen av icke-brådskande vård och inställda operationer samt de växande vårdköerna kan kräva ökad kapacitet i sjukvårdsdistrikten, vilket ökar kostnadstrycket särskilt nästa år.

Utskottet understryker att det fortfarande måste bevakas hur resurserna räcker till. Sjukvårdsdistriktet måste kunna avveckla vårdköerna och bemöta det tryck som bland annat ökningen av den icke-brådskande vården medför.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås 300 miljoner euro för höjning av Ilmastorahasto Oy:s egna kapital.

Regeringen beslutade vid budgetförhandlingarna att inrätta en fond för att stödja klimatmålen. Ilmastorahasto Oy kommer att vara ett i sin helhet statsägt bolag med specialuppgifter som tidigare har verkat under namnet Valtion kehitysyhtiö Vake Oy. Ilmastorahasto Oy har till uppgift att vara finansär i projekt som fokuserar på bekämpning av klimatförändringen, främjande av digitaliseringen och låga koldioxidutsläpp inom industrin. Bolaget ska kunna bevilja finansiering i form av eget och främmande kapital samt mezzaninfinansiering, dvs. överbrygningsfinansiering, till såväl privata som offentliga aktörers projekt.

Det primära målet för Ilmastorahasto Oy:s finansiering är investeringar i industriell skala som uppgår till en storlek på 10—50 miljoner euro. De centrala kriterierna för bedömning av projektet är att en investering tidigare läggs i betydande grad, att ett projekt genomförs på marknadsvillkor i större omfattning än planerat eller att ett projekt riktar sig till Finland. Ett centralt kriterium är också att man med hjälp av projektet kan minska utsläppen jämfört med de nuvarande lösningarna.

Finansutskottet anser att det är viktigt att påskynda investeringar som stöder klimatneutralitet eftersom klimatinvesteringar och investeringar i digitala lösningar för närvarande inte genomförs i tillräckligt stor skala på marknadsvillkor. Utskottet understöder också finansieringsbolagets avsikt att så effektivt som möjligt genomföra sina samhällsliga uppgifter och maximera det samhällsliga resultatet vid sidan av avkastningen av sin egen verksamhet.

Betänkande FiUB 26/2020 rd **Huvudtitel 32**

40. Specialfinansiering för företag

43. Kostnadsstöd för företag (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 410 miljoner euro.

För kostnadsstöd för företag har det tidigare anvisats 300 miljoner euro i den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 (FiUB 13/2020 rd — RP 88/2020 rd, RP 97/2020 rd). Kostnadsstöd har kunnat beviljas företag som är verksamma i Finland för att underlätta de allmänna svårigheterna i affärsverksamheten till följd av coronapandemin. Stödets storlek har fastställts på basis av företagets kostnader som är svåra att anpassa samt den minskade omsättningen.

I samband med tilläggsbudgetpropositionen överlämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (EkUB 33/2020 rd — RP 205/2020 rd). Syftet med lagändringen är att i och med att coronapandemin drar ut på tiden fortsättningsvis trygga företagens likviditet och säkerställa att företagen kan fortsätta sin företagsverksamhet. Avsikten är att stödet ska riktas till de sektorer som drabbats värst av pandemin. Av den första ansökningsomgången blev 140 miljoner euro oanvända, vilket innebär att sammanlagt 550 miljoner euro nu står till förfogande för den andra ansökningsomgången för kostnadsstödet.

Coronapandemin har haft betydande konsekvenser för företagsverksamheten. I takt med att coronapandemin fortsätter och de ekonomiska svårigheter som den orsakar drar ut på tiden, anser utskottet att det fortfarande finns ett behov av ett allmänt och temporärt stöd, såsom kostnadsstöd, för att ersätta företagets kostnader som är svåra att anpassa.

Utskottet betonar vikten av systematisk uppföljning och utvärdering av stödets konsekvenser för sysselsättningen och välkomnar att arbets- och näringsministeriet i samarbete med forskningssektionen för företagsstöd har berett en plan för granskning och utvärdering av coronastöd för åren 2020—2023.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

38. Statsunderstöd för den offentliga social- och hälsovårdens covid-19-kostnader (reservationsanslag 2 år)

Regeringen föreslår under momentet anslag på 6 miljoner euro för att i form av statsunderstöd ersätta landskapet Åland för kostnader som föranleds av covid-19-testning och covid-19-spårning.

Betänkande FiUB 26/2020 rd **Huvudtitel 33**

Enligt utredning till utskottet är anslaget i sig tillräckligt, men dess användningsändamål har i propositionen begränsats till endast kostnader för testning och spårning. Åland har också haft andra utgifter för social- och hälsovården till följd av pandemin, men enligt utlåtandet från Ålands landskapsregering har landskapet inte fått statsunderstöd för åtgärder mot pandemin, till skillnad från kommunerna och sjukvårdsdistrikten i Fastlandsfinland. Därför föreslår landskapsregeringen att motiveringen till momentet utvidgas så att anslaget kan användas till alla tilläggskostnader som föranleds av covid-19-pandemin inom social- och hälsovården.

Utskottet konstaterar att enligt den protokollsanteckning om den fjärde tilläggsbudgeten som statsrådet godkände den 2 juni 2020 ska de kostnader som coronakrisen orsakar Åland utredas, och under hösten ska det fattas beslut om ersättning av kostnader som avviker från det normala. Enligt de utredningar som gjorts uppgår de extra epidemirelaterade kostnaderna för Åland till 6 miljoner euro.

Utskottet anser att en ändring av beslutdelen är motiverad för att ersättningsgrunderna för covid-19-pandemin ska vara enhetliga i hela landet. Anslaget kan således användas till att ersätta landskapet Åland för de direkta tilläggskostnader som covid-19-pandemin orsakar social- och hälsovården.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP 216/2020 rd)

Dessutom kompletteras motiveringen till momentet så att av anslaget får användas högst 6 000 000 euro till att ersätta landskapet Åland för direkta tilläggskostnader som covid-19-pandemin orsakar social- och hälsovården (Utesl.).

SAMMANFATTNING

Enligt propositionerna ökas anslagen med 1 495 092 000 euro, minskas inkomsterna (utan netto-upplåning och skuldhantering) med 341 416 000 euro och ökas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 1 836 508 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och den första, andra, tredje, fjärde, femte, sjätte och sjunde tilläggsbudgeten totalt 68 749 697 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en sjunde tilläggsbudget för 2020 i proposition RP 192/2020 rd och den kompletterande propositionen RP 216/2020 rd med de föreslagna ändringarna.

Riksdagen förkastar tilläggsbudgetmotionerna TBM 28—30/2020 rd.

Betänkande FiUB 26/2020 rd

Riksdagen beslutar att den sjunde tilläggsbudgeten för 2020 tillämpas från och med den 3 december 2020.

Helsingfors 24.11.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Vilhelm Junnila saf (delvis)
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Merja Kyllönen vänst
medlem Elina Lepomäki saml (delvis)
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml (delvis)
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Jussi Wihonen saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
forskare Tanja Nurmi.

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 1 saf

RESERVATION 1 saf

Allmän motivering

Regeringens sjunde tilläggsbudget är det svåra coronaårets sista och samtidigt också den sista tilläggsbudgeten som är fri från ramarrangemanget.

Vid sidan av de nödvändiga inkomstposterna och stödsystemen för företag har det kunnat observeras en tendens att öka även utgiftsökningarna enligt förteckningarna i regeringsprogrammet, trots att man redan tidigare har använt sig av alla de tillägg som ursprungligen var tillåtna enligt ramen.

På grund av coronaepidemin är det sannolikt att de ekonomiska begränsningsåtgärderna trots vaccinationsnyheterna fortsätter åtminstone under början av 2021. Det kommer alltså med största sannolikhet att behövas nya stödåtgärder i vår ekonomi.

Enligt sannfinländarna finns det skäl att återgå till en noggrann ekonomisk hållning och försöka spara statens medel så mycket som möjligt. De nedskärningar som vi föreslår minskar upplåningen för 2020 med 400 miljoner euro. Även denna upplåningskapacitet kan nämligen komma att behövas i framtiden.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 24

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Internationellt utvecklingssamarbete

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

De belopp som Finland årligen använder för utvecklingssamarbete är ansevärd, och de moraliska eller ekonomiska motiveringarna till att stödja andra länder på nuvarande sätt kan ifrågasättas. Vi förstår att coronaepidemin drabbar utvecklingsländerna hårt. Finland bör dock i främsta rummet sörja för sin egen skuldållbarhet. Utvecklingsbistånd som ges genom skuldtagning är kortsiktigt, och i själva verket kommer även denna ökning att betalas av kommande generationer.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.66 med 50 000 000 euro.

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 1 saf

88. *Höjning av Finnfunds (Fonden för industriellt samarbete Ab) kapital (reservationsanslag 3 år)*

De fortsatta anslagsökningarna inom utvecklingssamarbetet är inte godtagbara i och med vårt lands skuldsättning. I stället för att finansiera en hållbar och grön återhämtning bör man betona lönsamheten, och i stället för att skapa en hävstångseffekt i den kommersiella finansieringen bör man betona vikten av att värna om skuldållbarheten både hos oss i Finland och i utvecklingsländerna.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 24.30.88 med 50 000 000 euro.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. *Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)*

Sannfinländarna anser att de klimatmål som regeringen satt upp är för ambitiösa och att statens satsningar på klimatfonden Ilmastorahasto inte bör genomföras i denna skala, i synnerhet inte utan närmare utredning om behovet av medel och det avsedda ändamålet. Placeringar i industriell skala i storleksklassen 10—50 miljoner euro bör i första hand genomföras med den privata sektorns resurser. Om investeringsobjekten inte duger för den privata sektorn exempelvis på grund av låg förväntad avkastning eller hög risk, ska inte heller staten delta i dem.

I och med den egendomsmassa som redan finns i det nuvarande bolaget Valtion kehitysyhtiö Vake Oy och tilläggskapitalet ackumuleras betydande tillgångar till det kommande bolaget Ilmastorahasto Oy, och bolagets operativa ledning och statsrådet som står i bakgrunden kan fritt besluta om användningen av tillgångarna utan att riksdagen hörs. Statens egendom och ekonomiska intressen sträcker sig över valperioderna. Det är således inte motiverat att överföra den ekonomiska beslutanderätten från riksdagen.

Statens revisionsverk har i sin revisionsberättelse 13/2020 tagit ställning till frågan på allmän nivå: ”Grundorsaken till att bolagsformen används får inte vara att statsbolaget kan kapitaliseras med statsägda börsaktier utanför utgiftsramen i budgeten. För den nya uppgiften behövs inte heller alltid ett nytt bolag. Om statens medel och uppgifter överförs från budgetekonomin till bolagen, försvagas riksdagens styrnings- och tillsynsbehörighet.”

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 32.20.88 med 300 000 000 euro och att följande uttalande godkänns:

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 1 saf

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen inte försvagar riksdagens styrnings- och tillsynsbehörighet genom att omvandla statens utvecklingsbolag Vake till klimatfonden Ilmastorahasto och samtidigt kapitaliserar bolaget med 300 miljoner euro, utan att regeringen riktar i takt med att epidemin drar ut på tiden Vake:s verksamhet och resurser till utveckling av sysselsättningen och ekonomin samt till utveckling av teknologierna enligt framtidsutskottets rapport Pandemiateknologiat.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en sjunde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner det föreslagna uttalandet.

Helsingfors 24.11.2020

Ville Vähämäki saf
Vilhelm Junnila saf
Jari Koskela saf
Sami Savio saf
Jussi Wihonen saf

Betänkande FiUB 26/2020 rd Reservation 2 saml

RESERVATION 2 saml

Allmän motivering

Den sjunde tilläggsbudgeten för 2020 fokuserar på att hantera de direkta kostnaderna för coronaviruset och den ekonomiska kris som viruset orsakar och är därför på det hela taget värd att understödja. Samlingspartiet anser att det är godtagbart att staten använder till buds stående medel för att bära människor och företag över krisen. Den offentliga sektorns låntagningsförmåga ska användas, men resurserna ska allokeras genomtänkt och välriktat för att förhindra bestående skador för människor och företag. Samlingspartiets växande kritik och oro riktar sig därför framför allt mot att statsminister Sanna Marins regering knappt har kunnat vidta några strukturella åtgärder alls för att stärka sysselsättningen nu och på längre sikt.

Regeringen gör finländskt rekord i fråga om statens upplåning under ett år. Enligt finansministeriet kommer den offentliga skulden under Marins vänsterregering att öka med nästan 60 miljarder euro. Skuldkvoten inom den offentliga ekonomin kommer att öka med i värsta fall till och med över 20 procentenheter till 80 procent — den högsta nivån i historien. År 2009, under finanskrisens mest dystra år, minskade bruttonationalprodukten med 8,1 procent och kommunernas, statens och pensionsbolagens låntagning uppgick till cirka 11,7 miljarder euro. År 2020 väntas bruttonationalprodukten minska med cirka 4,5 procent medan enbart statens låntagning uppgår till nästan 20 miljarder euro. Samtidigt som den offentliga sektorns låntagningsförmåga används för att hantera krisen måste det göras upp en beslutsam plan för att stoppa skuldsättningen. Om saldot i de offentliga finanserna inte kan åtgärdas, försämras välfärdssamhällets förmåga att tåla kommande kriser på ett avgörande sätt. Vesa Vihriälä ger i sin finanspolitiska strategi Finland en allvarlig varning: finansieringen av välfärdstjänsterna hotar att vittra sönder permanent.

Regeringen har ingen trovärdig plan för att sköta skuldållbarheten på medellång sikt. I sin färdplan för hållbarhet i de offentliga finanserna har regeringen satt som mål att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till BNP före utgången av decenniet, men någon nivå har inte ens fastställts. Det betyder att de offentliga finanserna fortfarande kommer att uppvisa ett underskott i tio år framåt, trots att skötseln av det strukturella underskottet i praktiken rentav skulle förutsätta ett överskott. Finlands offentliga finanser uppvisar ett strukturellt underskott på tio miljarder euro, och enligt prognoserna kommer den kraftiga ökningen av vår skuldkvot att fortsätta även efter krisen.

I Finland bör kristiden och de lätta finansiella förhållandena utnyttjas beslutsamt och reformer genomföras för att öka ekonomins produktionspotential och sysselsättningen samt dämpa ökningen av de offentliga utgifterna. Både Vesa Vihriäläs arbetsgrupp bestående av eliten bland nationalekonomerna som utarbetat den finanspolitiska strategin och de internationella institutionerna har rekommenderat att skuldsättningen ska utnyttjas för att hantera krisen med hänsyn till skuldållbarheten på medellång sikt. Kreditvärderingsinstitutet Fitch varnade för att om Finland inte klarar av att få skuldsättningen att vända neråt finns det risk för att vår kreditvärdering försvagas.

Regeringen skulle vid budgetförhandlingarna i enlighet med sina egna löften besluta om åtgärder för att stärka sysselsättningen med 30 000 sysselsatta. I själva verket kunde regeringen vid för-

Betänkande FiUB 26/2020 rd **Reservation 2 saml**

handlingarna besluta om åtgärder som enligt finansministeriets uppskattning stärker sysselsättningen med endast cirka 15 000 personer. Den sammanlagda effekten av Rinnes och Marins regeringars sysselsättningsåtgärder har varit till och med negativ, dvs. de har ökat arbetslösheten. Effekterna av de åtgärder som nu beslutats på de offentliga finanserna som en helhet har inte beräknats, och flera av åtgärderna kommer att kraftigt öka utgifterna i början. Regeringen avstod samtidigt från sitt mål att stärka sysselsättningen med 60 000 personer före 2024 i förhållande till basscenariot. Regeringen avstod också från kravet att finansministeriet ska göra en förhandsbedömning av konsekvenserna av de kommande sysselsättningsåtgärderna. I praktiken övergav regeringen sitt viktigaste mål för den ekonomiska politiken och sitt löfte att förbinda sig till ett faktabaserat beslutsfattande.

Sysselsättningsmålet bör vara en sysselsättningsnivå på 75 procent före 2025. Samlingspartiet har föreslagit reformer med en sammanlagd sysselsättningseffekt på cirka 120 000 personer på medellång sikt. Samlingspartiet vill förnya vår arbetsmarknad på samma sätt som våra viktigaste konkurrentländer har förnyat sina arbetsmarknader redan för flera årtionden sedan. Det är nödvändigt att öka sysselsättningen om vi vill bevara det nordiska välfärdssamhällets tjänster ens i nuvarande omfattning för kommande generationer.

I tilläggsbudgeten föreslås en korrigeringsåtgärd av kostnadsstödet samt tilläggsanslag för att ersätta företagens fasta kostnader under kristiden. Samlingspartiet anser det vara viktigt att den stödmodell som partiet föreslog redan i våras fortsätter eftersom företagen fortfarande drabbas mycket hårt av den ekonomiska krisen. Samlingspartiet påpekar samtidigt att det bästa stödet till företagen är en så snabb återgång till normal affärsverksamhet som möjligt. Regeringens otydliga kommunikation och den inkonsekventa och överdrivna reglering som belastar i synnerhet turistnäringen riskerar att i onödan förstöra näringar vars bedrivande inte har haft något samband med spridningen av viruset. Regeringen har inte längre råd att låta bli att ta hänsyn till konsekvenserna för företagen när krisåtgärder planeras.

I tilläggsbudgeten anvisas medel för att delvis ersätta de medel som under normala förhållanden intäktas från Veikkaus och anvisas aktörer inom tredje sektorn. Samlingspartiet anser att åtgärden är det rätta sättet att tillfälligt trygga fortbeståndet av det viktiga organisationsarbetet över krisen. I framtiden måste man i samarbete med riksdagen hitta bestående lösningar för finansieringen av organisationerna. Organisationerna utför ett viktigt arbete i Finland för människors välbefinnande, ungdomsarbete, idrott och motion och för många andra livsområden.

Samlingspartiet stöder bevarandet av sammanträdesplatserna i Jakobstad, Varkaus och Idensalmi. I Jakobstad har det inte tidigare funnits något tingsrättskansli såsom i Idensalmi och Varkaus. Samlingspartiet anser att kanslierna i Idensalmi och Varkaus bör bevaras varaktigt. Lösningen stöder människors tillgång till rätten.

Regeringen har fattat beslut om upplösning av statens utvecklingsbolag Vake Oy och föreslår att bolagets egendom överförs direkt till det nya bolaget Ilmastorahasto Oy. Dessutom har regeringen genom ökad skuldsättning beslutat kapitalisera klimatfonden Ilmastorahasto med 300 miljoner euro. Samlingspartiet understöder stärkandet av statens ägarstyrning och överföringen av aktieinnehavet till ägarstyrningen. Samlingspartiet understöder däremot inte inrättandet av en ny organisation utan Samlingspartiet skulle styra förmögenheten i fråga genom Finlands Industriinvest

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 2 saml

tering Ab så att den kan användas på ett med tanke på Ilmastorahasto Oy:s mål ändamålsenligt och totalekonomiskt effektivt sätt.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en trovärdig plan för att först jämna ut skuldkvoten till 75 procent, varefter den offentliga ekonomin balanseras och skuldkvoten börjar minska.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen fattar beslut om sådana metoder för att uppnå en sysselsättningsnivå på 75 procent som enligt finansministeriets uppskattning ökar sysselsättningen på ett sätt som stärker de offentliga finanserna.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen tar fram hållbara lösningar för att trygga verksamhetsförutsättningarna för tredje sektorn.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen förelägger riksdagen åtgärder för att trygga hälsosäker turism och verksamhet i evenemangsbranschen i hela landet.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen fattar beslut om omedelbar räddning av turistsäsongen i Lappland. Turistbranschen presenterade redan i augusti lösningar för en trygg turism i Lappland med vars hjälp bland annat resor från utlandet till Finland kan göras på ett hälsosäkert sätt. Riksdagen förutsätter att regeringen fattar beslut om förslagen utan dröjsmål.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att sammanträdesplatserna i Jakobstad, Varkaus och Idensalmi bevaras. I Jakobstad har det inte tidigare funnits något tingsrättskansli såsom i Idensalmi och Varkaus. Riksdagen förutsätter att kanslierna i Idensalmi och Varkaus bevaras varaktigt. Lösningen stöder människors tillgång till rätten.

Detaljmotivering

ANSLAG

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 2 saml

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Samlingspartiet anser det vara viktigt att utöver reglering samt prissättning av utsläpp som är skadliga för miljön också stödja byggandet av utsläppsfria verksamhetsformer. Inom näringslivet har förändringen varit mycket snabb, och det finns inte längre någon bransch där investeringarna och sektorerna inte i mycket hög grad skulle styras mot utsläppsfria lösningar. De lätta finansiella förhållandena stöder företagens och hela branschens förmåga att satsa på investeringar i hållbar utveckling.

Finland kommer i det första skedet att få uppskattningsvis cirka 2,33 miljarder euro från Europeiska unionens återhämtningsfond. En betydande del av detta kommer att användas för övergången till koldioxidsnålhet. Med hjälp av Finnveras, Tekes och Finlands Industriinvesteringar omfattande finansieringsinstrument styrs redan nu medel till att reformera affärsverksamheten: till att främja digitalisering och hållbar utveckling. Vid befintliga statliga inrättningar som stöder utvecklingen av näringslivet har det uppstått organisationsbunden kompetens. Dessa aktörer har kännedom om branscherna och djupa kunskaper om affärsmodeller och lyckat genomförande av FoUI-investeringar. Denna organisatoriska kompetens bör utnyttjas också för att främja de mål som uppställts för klimatfonden Ilmastorahasto.

Samlingspartiet föreslår att riksdagen följer den av arbets- och näringsministeriet tillsatta utredarens rekommendation om statens investerings- och utvecklingsbolags roller. Utredaren ansåg att överlappningar mellan statliga aktörer bör undvikas för att resurserna ska kunna användas effektivt. Regeringens motiveringar till beloppet av investeringar som är nödvändiga med tanke på klimatet blandas ihop med bedömningen av behovet av investeringar som är avsedda att främja digitaliseringen. Regeringen utgår inte från bästa expertis i sin beredning.

De medel som reserverats för klimatfonden Ilmastorahasto bör anvisas till Finlands Industriinvestering, som bör ha tillgång till sådana finansieringsinstrument som är lämpliga med tanke på de eftersträlvade målen. De investeringar som styrs i och med de nya befogenheterna och resurserna måste påskynda och skala upp finansieringen på marknadsvillkor. Den offentliga utvecklingsfinansieringens uppgift är inte att ersätta finansiering på marknadsvillkor.

Vi föreslår

att riksdagen minskar moment 32.20.88 med 300 000 000 euro.

Förslag

Vi föreslår

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 2 saml

att riksdagen godkänner förslaget till en sjunde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 6 uttalandena.

Helsingfors 24.11.2020

Timo Heinonen saml
Elina Lepomäki saml
Matias Marttinen saml
Sari Sarkomaa saml
Markku Eestilä saml

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 3 /kd

RESERVATION 3 kd

Allmän motivering

I och med regeringens sjunde tilläggsbudget (RP 192/2020 rd) fortsätter statens häftiga skuldsättningsutveckling under innevarande år. I tilläggsbudgeten ökas anslagen med 1,5 miljarder euro, vilket innebär att nettouplåningen i år stiger till 19,6 miljarder euro. En del av användningsändamålen för anslagen i tilläggsbudgeten är förståeliga och värda att stödjas i dagens läge. Det är ytterst viktigt att stödja kommunerna för att all nödvändig basservice ska kunna tryggas. Tillägget till kostnadsstödet för företag är också väsentligt. Likaså måste kostnaderna för coronaviruset ersättas.

I tilläggsbudgeten finns utöver nödvändiga kostnader också anslag som inte har att göra med hanteringen av den akuta krisen. I tilläggsbudgeten kapitaliserar regeringen Ilmastorahasto Oy med 300 miljoner euro. Den nya fonden ska inrättas i stället för Valtion kehitysyhtiö Vake Oy. När Ilmastorahasto Oy:s verksamhet ännu inte ens har inletts är det speciellt att regeringen inte tar in detta anslag i den ordinarie budgeten för 2021 utan tar in det i en tilläggsbudget i slutet av budgetåret.

I detta skede är det oklart om Ilmastorahasto Oy är nödvändigt och ändamålsenligt. Riksdagen har inte fått mycket information om den nya fondens verksamhet och mål. I början av valperioden gjorde utredaren Jouni Hakala, tillsatt av statsrådet kansli och arbets- och näringsministeriet, en utredning om Vakes roll och framtid. Uppdraget var ”att lägga fram förslag och rekommendationer i fråga om finländska företags möjligheter att få finansiering i olika skeden av sin utveckling och internationalisering. Förslag och rekommendationer efterlystes också för att undvika överlappningar mellan statliga aktörer och för att trygga en effektiv användning av kapital”. I enlighet med uppdraget rekommenderade utredaren att Vake Oy slås samman med Finlands Industriinvestering Ab och att detta kapital som getts Vake skulle återbetalas till staten. I motsats till rekommendationen från regeringens egen utredare beslutade regeringen dock att ombilda Vake till Ilmastorahasto och därtill kapitalisera den ombildade fonden med 300 miljoner euro. Tilläggskapitalet kommer att läggas på det kapital på cirka 2,3 miljarder euro som fonden innehar.

Av anslagen under momentet för domstolarna och rättshjälpen inom justitieministeriets förvaltningsområde beviljas 405 000 euro för bevarande av sammanträdesplatserna i Idensalmi, Jakobstad och Varkaus. Genom detta korrigeras de beslut om indragning av sammanträdesplatser som fattades under förra perioden, men det beaktas inte att tingsrättens kansli med samma beslut lades ned i Idensalmi och Varkaus. Regeringen bör se till att även tingsrätternas kanslier bevaras i Idensalmi och Varkaus.

Minskningen av avkastningen av penningspelsverksamheten kompenseras genom flera anslagsökningar inom olika förvaltningsområden. Genom denna lösning hjälper man dock organisationerna endast över 2021, och regeringen har inte presenterat någon lösningsmodell för hur ärendet ska skötas i fortsättningen.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 3 /kd

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar riksdagen en täckande utredning om Ilmastorahasto Oy:s verksamhet, mål och användning av medel.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen förutom att bevara tingsrätternas sammanträdesplatser i Idensalmi, Varkaus och Jakobstad även ser till att kanslierna vid Idensalmi tingsrätt och Varkaus tingsrätt och deras arbetstillfällen bevaras på dessa orter.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen om hur finansieringen av idrotts-, kultur-, social- och hälsovårdsorganisationer samt ungdomsorganisationer ska skötas i fortsättningen.

ANSLAG

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och låga koldioxidutsläpp

88. Kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (reservationsanslag 3 år)

Regeringen föreslår att Ilmastorahasto Oy ska kapitaliseras med 300 miljoner euro. Ilmastorahasto ska inrättas i stället för Valtion kehitysyhtiö Vake Oy som inrättades under förra valperioden. Avsikten med Vake var att använda försäljnings- och utdelningsintäkter från statsägda bolag för att skapa ny företagsverksamhet. Det investeringsbolag som bildades 2016 gjorde dock inga investeringar, och det kapital på 2,3 miljarder euro som bolaget innehar har inte utnyttjats på något sätt.

Vake:s agerande visar att statliga investeringsbolag är fel sätt att skapa nya innovationer och utveckla företagsverksamheten. Det är inte statens uppgift att vara en riskinvestor utan att skapa en stabil verksamhetsmiljö för den privata sektorn. Klimatåtgärder kan stödjas bättre till exempel genom att satsa mer pengar på FoUI-verksamheten i synnerhet inom energisektorn. Det är inte motiverat att kapitalisera Ilmastorahasto Oy innan det finns ordentliga bedömningar av effektiviteten och nyttan med fondens verksamhet.

Jag föreslår

att riksdagen minskar moment 32.20.88 för en kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy med 300 000 000 euro.

Betänkande FiUB 26/2020 rd
Reservation 3 /kd

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en sjunde tilläggsbudget för 2020 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 3 uttalandena.

Helsingfors 24.11.2020

Sari Essayah kd

Betänkande FiUB 26/2020 rd – RP 192/2020 rd, RP 216/2020 rd

BILAGA: Tilläggsbudgetmotionerna TBM 28–30/2020 rd

- Tilläggsbudgetmotion TBM 28/2020 rd Ari Koponen saf Tilläggsbudgetmotion om minskat anslag för egentligt utvecklingssamarbete (-50 000 000 euro) 24.30.66
- Tilläggsbudgetmotion TBM 29/2020 rd Ari Koponen saf Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för anställning av psykologer inom elev- och studerandevården (50 000 000 euro) 28.90.30
- Tilläggsbudgetmotion TBM 30/2020 rd Sari Essayah kd Tilläggsbudgetmotion om minskat anslag för kapitalinvestering i Ilmastorahasto Oy (-300 000 000 euro) 32.20.88